

אנקרה מתקרבת שלב נוסף בדרך לחזון הניאו-עות'מאני

written by | נועה לזימי | 21.12.2025

הדיון בשבועות האחרונים של 2025 באפשרות של נוכחות צבאית תורכית ברצועת עזה אינו מתקיים בחלל ריק, אלא משתלב בדפוס פעולה אזורי רחב שאנקרה מיישמת בעקביות בעשורים האחרונים. הרחבת מוטת ההשפעה הצבאית והמדינית של תורכיה בזירות שונות משקפת את חזונו של ארדואן לביסוס מעמדה של אנקרה כמעצמה אזורית מובילה, ברוח תפיסה נאו-עות'מאנית. במסגרת חזון זה פועלת תורכיה לשילוב בין נוכחות צבאית, השפעה פוליטית וכלים כלכליים והומניטריים, במטרה לעצב מחדש את מאזן הכוחות במרחבים שבהם פעלה האימפריה העות'מאנית בעבר ובאזורים נוספים לטובתה.

בעשורים האחרונים מרחיבה תורכיה את מעורבותה הצבאית בזירות שונות כחלק ממדיניות חוץ אסרטיבית: בעיראק ובסוריה היא מפעילה מוצבים צבאיים לביצוע מתקפות נגד הכוחות הכורדיים, ולאחר נפילת אסד מיצבה עצמה כפטרון של המשטר החדש בדמשק תוך מאמצים להעמקת פריסתה הצבאית בעומק סוריה; באזרבייג'ן התחזקה נוכחותה מאז מלחמת נגורנו-קרבאך ב-2020, כולל סיוע מכריע במבצע 2023, ונכון להיום היא מתמקדת בעיקר בתרגילים ושיתוף פעולה ללא הקמת בסיס קבוע בשלב זה; בקטר מחזיקה תורכיה בסיס גדול בדוחא עם כמה אלפי חיילים, שנוסף לו שיתוף פעולה אווירי וימי; בסומליה הקימה ב-2017 את בסיס החוץ הגדול ביותר שלה, כחלק מהסכמים ביטחוניים-כלכליים למשימות של מאבק בטרור ואבטחת קידוחים, המאפשרות נוכחות ימית קבועה; בלוב התערבה מאז 2020 מכוח הסכמים עם ממשלת ההסכמה הלאומית, כולל שליחת לוחמי מיליציות סוריים, וכעת נבחנת בפרלמנט הארכת הפריסה לשנתיים הקרובות; ובצ'אד, לאחר נסיגת צרפת בתחילת השנה, פועלת תורכיה למילוי הוואקום באמצעות מאמצים להשיג שליטה על בסיסים אסטרטגיים במקביל להרחבת פריסת כטב"מים.

כעת, באמצעות העמקת המעורבות בעזה, בדגש על שאיפותיה לייצר נוכחות צבאית קבועה, תורכיה מבקשת למצב עצמה כשחקן מוביל בזירה הפלסטינית, לבסס מנופי לחץ והשפעה מול ישראל ולמעשה לייצר תנועת מלקחיים עליה מצפון (סוריה) ומדרום (עזה). בצירוף עם מהלכים אחרים שאנקרה מקדמת במרחב, כולל הרחבת הנוכחות בקרן אפריקה ובסאהל, החזון הניאו-עות'מאני של ארדואן עלול להפוך למציאות בשנת 2026.